



ДВА СПОМЕНА.

Отъ *Ив. Ев. Гешовъ.*

Бѣше прѣди 22 години, когато у насъ се градежъ и поддържахъ училища безъ помощи отъ държава, безъ принуждение отъ закона или училищни инспектори.

Едва се бѣхъ върналъ отъ Англия въ Пловдивъ, когато членовѣтъ на Пловдивското Читалище ме почетохъ съ гласоветѣ си, ме избрахъ въ настоятелството му. Моитѣ другари съ-настоятели бѣхъ момци патриоти, самоотвържени, енергични и прѣзъ цѣлата 1873 година тѣ — и заедно съ тѣхъ и азъ, петото колело на колата — доста потикъ дадохме на тежкитѣ тогава кола на народното събуждане. На 24 Февруарий 1874, въ годишното събрание на Читалището, азъ прочетохъ отчета на дѣятелността му прѣзъ 1873. Въ тоя отчетъ се расправяше най-напрѣдъ, защо читалището бѣше се принудило да стане и благодѣтелно, или по-добръ нароодообразователно дружество; какъ отъ нищо бѣше доживѣло да види единъ бюджетъ отъ 50.000 гроша, съ които въ тритѣ си начални, махаленски училища, просвѣтываше толкозъ ученици колкото и пловдивската община въ главното си мъжско училище, и какъ:

„Тия три първоначални училища ние не трѣбва да считаме само като просвѣтни домове за малкитѣ дѣчица, нъ и като сръдоточия за приближение и събуждане на по-възрастнитѣ, като огнища за съживяване и сгрѣване на българщината по най-загльхнхлитѣ въ грѣцизмъ и невѣжество краища на града ни. Всяко училище си има вѣстника и събранията и разискванията; и голѣма е наистина ползата, която може да произлѣзе отъ тѣхъ“.